

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Az élelmezési krízis

Forrás:

Népszava

Bp

(Hely)

1919. 7/31

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1919"

Személy

Az élelmezési krízis

magva nem más, mint a husfeleségek szükös volta vagy hiánya. Zöld főzelék már mégis csak van és egyre több lesz, a szárazfőzelék-félék pedig szintén most bujnak elő, miután a helyettesítésükre való új anyag termőfélben van.

Az éhség ott, ahol a fejét fölütögeti, csak másodsorban írható a gyűjtő és szétosztó szervezet rovasára. Az első baj mindig az anyagihiány. Különb organizációja az élelmiszergyűjtő és elosztó szolgálatnak a háboru folyamán sehol sem volt, mint Németországban. Ennek a mását próbálták megcsinálni kisebb-nagyobb mértékben a többi hadviselő, sőt semleges államokban is, mégis senki sem mondhatja, aki a helyzetet valamelyest ismeri, hogy Németország városi lakossága, ipari népessége és proletariátusa nem látott volna szüköséget, avagy ma, amikor már az ántántól élelmiszer segítséget kap, jobban élhetne, mint a mi proletariátusunk. Hiszen Berlinben a tíz dekás heti hus-fejadagokat ma sem tudják kiszolgáltatni és amint Bécsben kukoricadarával, úgy a német fővárosban száraz babbal és darával pótolják.

Az az osztályadagolás, amivel most nálunk segíteni akarnak, sem új dolog Németországban, ahol a husjegyeket már 1916 őszén meghonosították. Mindjárt úgy kezdtek a dolgot, hogy a 14 évesnél fiatalabb gyermekek félhusadagokat, a termelők pedig kétszeres husadagokat kapjanak. Szászországban 1917 szeptemberében az állatállomány kimélése, helyesebben a husinség esök-

mentése okából úgy rendeztek a hus szétosztását, hogy a vidéki lakosság, amely más élelmiszerekhez könnyebben jut, 150 grammos, a nagyvárosok lakossága pedig 250 grammos heti husfejadagokhoz jusson. A

kisebb városok iparos közönségének nagyobb adagjait továbbra is biztosították, ellenben a nagyobb városok könnyebb munkát végző lakosságának husfejadagjait is leszállították. Így például a glaucheni kerületben 107.000 fogyasztó közül 14.000-nek husfejadagját leszállították, de a többiét meghagyták. Lipcsében 75.000 családnak a normális szintén maradt, 2000 családját ellenben csökkentették. Drezda egyik külvárosában, Neustadtban 60.800 fogyasztónak hagyták meg a rendes adagot, ellenben 43.500-ét leszállították. Amit — nem is szólva arról, hogy például a gabona- vagy liszt-fejadagok a termelők részére nálunk is állandóan magasabbak voltak, mint a többi lakosság számára — meg lehetett tenni a kapitalista gazdasági rend mellett, az a proletárium alá került államban sérelmes még kevésbé lehet.

Az osztályadagolás — bizonyos kautélák mellett, amelyek a proletariátusnak nehezebb és könnyebb munkát végző rétegein belül ellentéteket támadni nem engednek — elfogadható. A főgondot mindenesetre arra kell fordítani, hogy a meglévő készletek racionális fölhasználása biztosítva legyen és semmiféle olyan anyag veszendőbe ne menjen, vagy más, kevésbé jelentős célra ne használtságos hasznosítható. A letűnt kormányok és a burzsoá közigazgatás nálunk ezen

a téren követték el a legnagyobb hibákat. Nemcsak hogy nem racionálták a falun azoknak az élelmiszereknek fogyasztását, amelyekre a városoknak és különösen a városi proletariátusnak van szükösége, nemcsak hogy komoly intézkedéseket nem tettek a fölöslegek megmarkolására, hanem mint olyanok, akik megszokták a bőségben való élest és ingyenségeket, valósággal elpocsékolni engedtek olyan élelmiszeranyagokat, amelyek szüköség esetén pótlószerekkül nagyon jól használhatók, avagy éppen úgy rendelkeztek, hogy akkor is, amikor az inség kopogtat ajtóinkon, a belföldön készülő élelmiszerek nemelyike a lehető legjobb minőségekben álljon rendelkezésre. Mondhatjuk ezt azért, mert a háboru elején, a nagy konzervvágások idején, naponta igen sok társzerkényi zsigert és állati mellékterméket hordtak a gyepmesteri telepre vagy fordítottak sertéshizlálásra, holott ezek tisztítva és leszóva, hordókban vagy fagyasztott állapotban rosszabb időkre lettek volna eitelhetők. Mondhatjuk azért, mert a háboru utolsó időszakában számos állati testrészt, amelyből jó élelmiszerek készíthetők (lábak, fej- és lábbőrök, vér, gégefő, bizonyos mirigyek), elherdáltak vagy az élelmiszerszüköségetek kielégítésénél sokkal kevésbé fontos célokra (albumingyártás, takarmánykészítés, spódiungyártás, enyvtermelés, hizlálás, stb.) engedték fölhasználni. Mondhatjuk azért, mert amikor a friss húsoknak elsősorban mint ilyeneknek kell forgalomba kerülniök, a huskolbászgyártást nem szorították meg eléggé. És mondhatjuk azért, mert amikor a friss husok közvetlen fogyasztásra

kellettek, minden más állati testrész hozzá-
tétéle nélkül csak színhusokból engedtek és
engednek kolbászneműeket gyártani.

A mai közellátási kormányzat készen és
mint hegyökeresedett inlézményeket kapta
ezeket a hibákat, holott, ha a korábbi hábo-
rus szakkormányoknak megfelelő látóköruk
vagy providenciájuk lett volna, akkor a mai
husinségnek nem kellett volna elkövetkez-
nie. A román és ukrán marhákat, amelyek
a múlt évben bőven lettek volna beszerez-
hetők, nem kellett volna a szerencsétlen ro-
mán juhbehozatal ellenében Ausztriának és
Németországnak átengedni. Ha a borjúk,
bárányok, malacok vágását tudták és komo-
lyan akarták volna korlátozni, ma nagyobb
állatállományunk lenne. Ha színhusból való
kolbászok helyett különféle állati testré-
szekből engedtek volna kolbászneműeket ké-
szíteni, amint ez Németországban és Ausz-
triában is történt és történik, kevesebb élő
állatot használtunk volna föl és ha némely
állati mellékterméket a közellátás céljaira
konzerválták volna, ma kisebb volna a hus-
inség.

Am amit elmulasztottak az előző kormá-
nyok, azt pótolhatja, sok tekintetben jóvá
teheti a nagy tömegek érdekeit több szere-
tettel gondozó proletáruralom. Kész példá-
kat talál e részben a német és osztrák hábo-
rus közélélmezésben: Azokat az állati test-
részeket és melléktermékeket, amelyeket a
közélélmezés céljaira lehet fölhasználni, ki-
záróan erre a célra kell fordítani. Hogy mi-

képen, azt megmutatják a német hadi élelmezési hivatal kolbászreceptjei és a porosz állami husellátó állomásnak az a múlt évben keletkezett rendelete, amely megjelöli azokat a különféle állati testrészeket, amelyekből csak kolbász- és hurkaféléket szabad gyártani vagy a bécsi Ö. Z. E. G. hurkaakció. A friss husokat lehetően teljes egészében a közvetlen fogyasztás számára kell meghagyni, ellenben az erre használható állati melléktermékekből — esetleg mint Németországban, bizonyos szárazfőzelékek felhasználásával is — hurka- és kolbászféléket kell előállítani. Ezen a réven a szocializált üzemekben hatósági ellenőrzés alatt, 20—25 százalékkal megszorítható a husfogyasztás anyaga és a husjegyek beváltása megkönnyebbedik. Ebből az akcióba a föltétlen fogyasztásra nem alkalmas, de a közfogyasztás számára alkalmassá tehető husanyag is bevonható. Sőt a husipari melléktermékek anyaghivatala útján a vidéki anyag gyűjtésére is ki lehetne terjeszkedni.

A husinség ilyenformán lényegesen csökkenthető volna. Mivel pedig a közéletmezési bajok magva ma kiváltképen a hushiány, ennek csökkentése következtében a közéletmezés nagy könnyebbséghez juthatna.

Komáromi Sándor.